

ROLNICTWO WSPÓLNA SPRAWA

BEZPŁATNY
E-BOOK

20 FILMÓW
10 20 ARTYKUŁÓW
DARMOWYCH WEBINARÓW

Dofinansowane przez
Unię Europejską

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	4
ROZDZIAŁ 1 artykuły.....	7
Smart villages, czyli inteligentne wsie.....	8
Trzeba nam więcej młodych rolników.....	10
Krótkie łańcuchy dostaw żywności – lokalna żywność na wyciągnięcie ręki.....	12
Rola tradycji i dziedzictwa kulturowego na obszarach wiejskich.....	14
Pszczoły i ich znaczenie dla bioróżnorodności, człowieka i klimatu.....	16
Zrównoważona gospodarka leśna a wspólna polityka rolna.....	18
Odnawialne źródła energii na obszarach wiejskich.....	20
Zagrody edukacyjne jako przykład rolnictwa społecznego.....	22
Certyfikacja i systemy jakości żywności.....	24
Przedsiębiorczość na wsi.....	26
Nowe technologie w rolnictwie.....	28
Lokalne grupy działania.....	30
Zrównoważone rolnictwo.....	32
Marnotrawstwo żywności – skala problemu i możliwości przeciwdziałania.....	34
Zrównoważona konsumpcja żywności – dieta dobra dla ludzi i dla planety.....	36
Rolnictwo ekologiczne.....	38
Nowoczesne przetwórstwo.....	40
Wzmacnianie konkurencyjności gospodarstw rolnych w ramach Wspólnej Polityki Rolnej.....	42
Zmiany klimatyczne a rolnictwo.....	44
Wspólna Polityka Rolna UE – cele i zakres wsparcia.....	46

SPIS TREŚCI

ROZDZIAŁ 2 webinary.....	48
Rolnictwo węglowe i jego znaczenie dla klimatu.....	49
Rolnictwo ekologiczne w praktyce.....	50
Biogospodarka – czy to się opłaca?.....	51
Jak zostać pszczelarzem krok po kroku?.....	52
Żywność wysokiej jakości. Jak kupować świadomie?.....	53
Ogród jako szkoła prostego życia.....	54
Czy rolnictwo może stać się sposobem na życie dla młodych ludzi?.....	56
Cyfryzacja i nowoczesne technologie w rolnictwie.....	58
Smart wieś. Koncepcja i praktyka.....	59
Startupy na rzecz nowoczesnego rolnictwa.....	60

WSPÓLNA POLITYKA ROLNA

Niniejszy e-book powstał jako część projektu realizowanego przez Grupę Tipmedia oraz Truso Media w wyniku grantu z programu IMCAP przyznanego przez Komisję Europejską na działania promujące Wspólną Politykę Rolną.

Jest to już nasz drugi projekt realizowany w ramach grantu Komisji Europejskiej, a jego celem jest

PRZYBLIŻENIE GŁÓWNYCH ZAŁOŻEŃ ORAZ PRAKTYCZNYCH ROZWIĄZAŃ WPROWADZANYCH PRZEZ **WSPÓLNA POLITYKĘ ROLNA**.

Projekt był realizowany w okresie od lipca 2022 do czerwca 2023 roku. W tym czasie przygotowaliśmy 20 audycji telewizyjnych wyemitowanych w sieci telewizji lokalnych w całej Polsce, opublikowaliśmy 20 artykułów na ponad 100 lokalnych portalach internetowych oraz zorganizowaliśmy 10 ogólnodostępnych webinarów, których zapis został następnie udostępniony na kanale YouTube @Truso Media razem z filmami nagranyymi na potrzeby programów telewizyjnych.

DLACZEGO E-BOOK?

Celem publikacji jest zwiększenie świadomości znaczenia Wspólnej Polityki Rolnej wśród mieszkańców Polski, w szczególności wśród młodych ludzi, rolników i innych osób zainteresowanych zdrowiem, ekologią i lokalnymi produktami rolnymi.

Na konkretnych przykładach rozwiązań z całej Polski pokazujemy w jaki sposób Wspólna Polityka Rolna wpisująca się w założenia Strategii Europejski Zielony Ład i powiązanych z nią strategii „Od pola do stołu” oraz Strategii bioróżnorodności pomagają w osiągnięciu celów zrównoważonego rozwoju, przeciwdziałają zmianom klimatu i wspierają ochronę środowiska.

Zamieszczone w e-booku materiały obejmują szerokie spektrum zagadnień, których dotyczy Wspólna Polityka Rolna. Znajdą w nich Państwo m.in. przykłady tego jak wygląda inteligentna wieś oraz zagroda edukacyjna; dowiedzą, co sprawia, że młodzi ludzie coraz częściej wybierają życie na wsi – zarówno jako rolnicy, jak i przedsiębiorcy; zobaczą w jaki sposób pielęgnowane są tradycje i dziedzictwo lokalne; poznają rolę pszczoł w ekosystemie, szczególnie w kontekście zmian klimatycznych; a także rolę nowoczesnych technologii w dostarczaniu lepszej jakości żywności; nie zabraknie też tematów dotyczących zdrowej żywności i roli wspierania lokalnych wytwórców produktów rolnych, a także Lokalnych Grup Działania.

Zapraszamy do lektury i obejrzenia!

PROJEKT FINANSOWANY W RAMACH IMCAP UNII EUROPEJSKIEJ

Dofinansowane
przez Unię Europejską

NOTA REDAKCYJNA

Współfinansowane przez Unię Europejską. Wyrażone poglądy i opinie są jednak wyłącznie opiniami autorów i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy i opinie Unii Europejskiej. Unia Europejska ani organ przyznający pomoc nie ponoszą za nie odpowiedzialności.

ROZDZIAŁ ARTYKUŁY

1

ROZDZIAŁ ARTYKUŁY

PROJEKT FINANSOWANY W RAMACH IMCAP UNII EUROPEJSKIEJ

SMART VILLAGES, CZYLI INTELIGENTNE WSIE

Polska wieś może być nie tylko piękna, zaskakująca i inspirująca, ale także inteligentna. Koncepcją „smart village” – która jest jednym z celów Wspólnej Polityki Rolnej – interesuje się coraz więcej małych miejscowości.

CZYM JEST SMART VILLAGE?

Smart village jest pozamiejskim odpowiednikiem terminu „smart city”. Inicjatywa obejmuje wiele zintegrowanych działań nastawionych na poprawę przestrzeni życiowej mieszkańców wraz ze zwiększeniem konkurencyjności obszarów wiejskich.

Kluczem do realizacji celów jest wdrażanie nowoczesnych technologii z jednoczesnym poszanowaniem lokalnych tradycji i potrzeb. Smart village to synonim odpowiedzialności na wyzwania powiązane z wieloma obszarami gospodarczymi, m.in. ekologią czy cyfryzacją.

POTENCJAŁ W LUDZIACH

Zamysł stworzenia inteligentnej wsi opiera się przede wszystkim na ludziach. Smart village to nie tylko odnawialne źródła energii czy kilometry światłowodów – to głównie zmiana mentalna połączona z edukacją. Mieszkańcom trzeba pokazać, dlaczego warto żyć w inteligentnej miejscowości oraz samemu być smart. Kluczowym argumentem może być podniesienie norm życia obecnych i przyszłych pokoleń poprzez ułatwiony dostęp do lekarzy czy wyższy poziom edukacji.

Jednym z atutów zaawansowanej idei smart w środowisku rustykalnym jest także optymalizacja procesów w rolnictwie poprzez wygenerowanie modelu pozwalającego pracować wydajniej i minimalizować straty.

ONI JUŻ SĄ SMART

W Polsce do wsi znanych z inteligentnych rozwiązań zaliczają się m.in. Wiązownica-Kolonia w powiecie staszowskim oraz Piaseczna Górka w powiecie kieleckim. Obie leżą w województwie świętokrzyskim i obie zostały laureatami konkursu Moja smart wieś.

W przypadku pierwszej idea smart uwidoczniła się m.in. w stworzeniu cieszącego oczy oryginalnego muralu, wyposażeniu świetlicy w komputery z dostępem do Internetu, zwiększeniu bezpieczeństwa poprzez zainstalowanie monitoringu i alarmu czy zaadaptowaniu dawnych budynków gospodarskich na siedzibę fundacji – Pasjodzielni – oraz zaaranżowaniu w jej wnętrzu sali kinowej.

W przypadku drugiej działania wpisane w koncepcję smart to pergole z wierzby (dzięki czemu na placu zabaw jest więcej cienia), ogród deszczowy, puszkomaty, autonomiczne lampy solarne, samoobsługowa biblioteka plenerowa czy tzw. podzielnia pozwalająca wymianę niezniszczonych rzeczy.

W Polsce zaciekawienie ideą „inteligentnej wsi” sukcesywnie rośnie. To dobry prognostyk. Tym bardziej że w nowej perspektywie unijnej pula środków na projekty dotyczące smart wsi będzie większa. Ty także możesz z niej skorzystać!

Zapraszamy również do obejrzenia filmu:

Więcej informacji na temat wsparcia na jakie mogą liczyć pomysły na smart wieś, znaleźć można w dokumencie przygotowanym przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi – Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027.

TRZEBA NAM WIĘCEJ MŁODYCH ROLNIKÓW

Polska wieś się starzeje. Potrzebujemy gospodarzy, którzy przejmą schedę po dziadkach i ojcach. Potrzebujemy młodych rolników, którzy sięgną po pieniądze z unijnej Wspólnej Polityki Rolnej.

Zgodnie z wynikami Powszechnego Spisu Rolnego z 2020 roku liczba gospodarstw rolnych w Polsce spada. Statystycy komunikują, że jest ich ok. 1 317 tys., podczas gdy dekadę wcześniej było ich o ok. 190 tys. więcej.

– Obserwowany spadek liczby gospodarstw rolnych, przy nieznacznym spadku powierzchni użytków rolnych, znalazł swoje odzwierciedlenie we wzroście średniej powierzchni użytków rolnych (UR) przypadającej na 1 gospodarstwo rolne o ok. 13 proc. – z 9,8 ha w 2010 r. do 11,1 ha w 2020 r. – podaje Główny Urząd Statystyczny.

POLSKA WIEŚ SIĘ STARZEJE

Kolejne wnioski płynące z PSR 2020 to fakt, że polska wieś się starzeje. Aż 46 procent prowadzących gospodarstwa ma 55 lat i więcej. Średni wiek polskiego rolnika przekroczył już 50 lat i w stosunku do badań sprzed dekady statystyczny gospodarz postarzał się o niemal 3 lata.

To oznacza, że polska wieś wymaga wymiany pokoleniowej. W rolnictwo musi się zaangażować więcej młodszych, żeby po starszych – swoich dziadkach i rodzicach – prowadzić gospodarstwa.

To, że taka zmiana warty ma sens, pokazują kolejne dane z PSR 2020. Okazuje się bowiem, że im młodszy gospodarz, tym większym arealem i większą produkcją zarządza. Młodzi rolnicy rozumieją, że nasze rolnictwo traci na konkurencyjności m.in. przez rozdrobnienie produkcji rolnej. Dlatego sami budują większe gospodarstwa.

POMOC FINANSOWA

Młody czy stary – każdy rolnik wie, że to ciężka praca i potrzebne jest wsparcie zewnętrzne. Aby wspomóc wymianę pokoleniową na wsi Unia Europejska prowadzi działania na rzecz młodych ludzi, którzy chcą pracować na wsi. To bardzo rozbudowane działania, które mają pomóc rolnikom do 40 roku życia. Chodzi głównie o pomoc finansową pozwalającą na zainwestowanie większych środków w rozwój gospodarstwa.

Jednym z działań jest uzupełniające wsparcie dochodu dla młodych rolników, czyli płatność przyznawana do powierzchni, na której prowadzona jest działalność rolnicza. Zaletą takiego rozwiązania jest fakt, że płatność jest elementem pewnym i stałym w budżecie rolnika i gospodarstwa. To właśnie ma być zachętą do rozpoczęcia działalności rolniczej, bo w dużym stopniu niweluje ryzyko biznesowe związane w uprawami.

Trzeba też wspomnieć o premiach – to specjalna pula pieniędzy przeznaczona dla młodych rolników. To także finansowe wsparcie pełniące rolę zachęty.

Zapraszamy również do obejrzenia filmu, z którego dowiemy się JAKIE POMYSŁY NA ŻYCIE MAJĄ MŁODZI LUDZIE?:

Więcej informacji na temat wsparcia dla młodych rolników znaleźć można w dokumencie przygotowanym przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi – Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027.

KRÓTKIE ŁAŃCUCHY DOSTAW ŻYWNOŚCI – LOKALNA ŻYWNOŚĆ NA WYCIĄgniĘCIE RĘKI

Europejczycy coraz mocniej doceniają dobrą jakość regionalnych produktów spożywczych. Już kilka lat temu prawie 9 na 10 osób ankietyowanych w ramach Eurobarometru¹ popierało wzmocnienie roli rolników w łańcuchu dostaw żywności. Cel ten stał się jednym z obszarów wsparcia w ramach Wspólnej Polityki Rolnej.

Sercem przemysłu spożywczego jest wieś. Niestety globalizacja częściowo doprowadziła do zmarginalizowania roli rolnika jako podstawowego ogniwa w łańcuchu dostaw żywności. Odpowiedzią na to są działania Unii Europejskiej ukierunkowane na wzmocnienie pozycji lokalnych producentów żywności.

JAKOŚĆ, CENA, ŚRODOWISKO

Krótkie łańcuchy dostaw żywności to alternatywa dla nie zrównoważonego mechanizmu rynkowego przetwórstwa i dystrybucji, z dominującą pozycją koncernów spożywczych. Mogą one przybierać różną formę – począwszy od sprzedaży bezpośredniej w gospodarstwie czy na targowisku, inicjatyw żywnościowych wspieranych przez lokalną społeczność, aż po bezpośrednią sprzedaż zbiorową – np. przez Internet. Rolniczy handel detaliczny to szansa na dodatkowy dochód i wzmocnienie potencjału gospodarstwa.

Krótkie łańcuchy dostaw gwarantują świeżość produktu, zwiększają świadomość konsumentów w zakresie wyborów żywieniowych oraz przyczyniają się do dbałości o środowisko. Sprzedaż z liczbą pośredników ograniczoną do minimum zwiększa przejrzystość procesu i zmniejsza potrzebę pakowania i przechowywania jedzenia.

Rolnik dzięki bezpośredniemu kontaktowi z nabywcą może lepiej poznać zapotrzebowanie rynkowe, a następnie zoptymalizować produkcję. Co ważne, artykuły spożywcze kupowane wprost od producenta zwykle są tańsze niż w sklepach. Redukcja cen jest możliwa dzięki wykluczeniu wynagrodzeń pośredników.

Zrównoważona polityka rolna skupiona wokół wspólnej idei pozwala połączyć mieszkańców wsi oraz miast. Ci drudzy coraz częściej – zgodnie ze współczesnym trendem – industrialny gwar zamieniają na bliski kontakt z naturą.

¹ To międzynarodowy projekt regularnego badania opinii publicznej realizowany na zlecenie Komisji Europejskiej.

Zobacz, jak idea krótkich łańcuchów dostaw żywności wygląda w praktyce:

SZANSA NA OŻYWIENIE REGIONU

Wsparcie gminnej tkanki wytwórczej pozwala zachować miejsca pracy w rolnictwie, a nawet zwiększyć ich liczbę. Dystrybucja miejscowych produktów wraz z rosnącą popularnością turystyki kulinarnej przekłada się na społeczno-gospodarcze ożywienie regionu. Geograficzna bliskość producenta umożliwia nie tylko zakup zdrowszego odpowiednika towaru, ale często też poszerzenie swojej wiedzy na temat wytwarzania żywności.

Więcej informacji na temat wsparcia, na jakie mogą liczyć lokalni producenci, znaleźć można w dokumencie przygotowanym przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi – Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027.

ROLA TRADYCJI I DZIEDZICTWA KULTUROWEGO NA OBSZARACH WIEJSKICH

Nie ma wątpliwości, że wieś jest mocną częścią polskiej kultury i tożsamości. To tam właśnie rodziły się tradycje i obrzędy kulturowe do dziś. Rozwój obszarów wiejskich w Polsce jest oparty o lokalny potencjał – środowisko naturalne, tradycje historyczne, kulturowe i kulinarne, atrakcyjne położenie geograficzne sprzyjające rozwojowi turystyki. Dlatego właśnie unijne działania w ramach Wspólnej Polityki Rolnej wspierają także ten obszar.

Dla wielu WPR oznacza przede wszystkim dopłaty do upraw czy też wsparcie młodych rolników, którzy chcą – jak ich ojcowie – pracować w gospodarstwie. WPR ma sprawić, że unijne rolnictwo będzie nowoczesne, efektywne, konkurencyjne, ale też nie będzie oderwane od swoich korzeni. Co więcej, swoją tradycję będzie umiało wykorzystać. Stąd właśnie postawienie na dziedzictwo. Mówimy tutaj o wspieraniu takich inicjatyw jak zachowywanie pamięci o obrzędach i zwyczajach przez muzea, domy kultury lokalne stowarzyszenia czy koła gospodyń.

Skoro o nich już mowa, to trzeba wspomnieć o kolejnym aspekcie dziedzictwa, czyli lokalnej kuchni. To arcyważny element kulturowy. Stąd dbałość o to, żeby tradycyjne przepisy i metody wytwarzania żywności nie popadły w zapomnienie. Odpowiednie wsparcie służące wzmocnieniu i rozwojowi rynku żywności lokalnej i regionalnej przyczyni się do ochrony dziedzictwa kulinarnego i kulturowego regionów, promocji tradycji i rozpowszechniania jej w UE. Pozwoli także na wykorzystanie potencjalnych korzyści dla gospodarczego rozwoju wsi.

W kontekście rozwoju społeczno-gospodarczego obszarów wiejskich nie należy zapominać o roli, jaką odgrywają obiekty dziedzictwa kulturowego, które z jednej strony budują tożsamość lokalnej społeczności, a z drugiej stanowią czynnik podnoszący atrakcyjność tych miejsc. Polska malownicza wieś nie byłaby sobą, gdyby nie stały tu stare drewniane kościoły, cerkwie, dwory czy zagrody. Także na tym dziedzictwie architektonicznym skupia się Wspólna Polityka Rolna. Dzięki niej możliwe jest zachowanie takich obiektów, aby dalej dawały świadectwo naszej przeszłości.

Odnowione zabytki często stają się magnesem turystycznym, będąc wizytówką miejscowości i sprawiając, że ona odżywa. Turyści przyjeżdżający spacerować szlakiem odnowionych zabytków muszą gdzieś zjeść, zatrzymać się i przenocować. To z kolei otwiera drogę lokalnym rolnikom-przedsiębiorcom zajmującym się np. agroturystyką.

Żeby jednak tak się stało potrzebna jest silna społeczność lokalna mająca wspólny cel i potrafiąca wspólnie go osiągnąć. Dlatego właśnie lokalna tożsamość i dziedzictwo kulturowe wspierane są przez Wspólną Politykę Rolną głównie w ramach interwencji LEADER, w oparciu o Lokalne Strategie Rozwoju.

W poniższym filmie pokazujemy przykłady tego, w jaki sposób mieszkańcy polskiej wsi dbają o swoje dziedzictwo kulturowe:

Natomiast więcej informacji na temat działań na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego na obszarach wiejskich znaleźć można w dokumencie przygotowanym przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi – Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027.

PSZCZOŁY I ICH ZNACZENIE DLA BIORÓŻNORODNOŚCI, CZŁOWIEKA I KLIMATU

Jednym ze sposobów na zachowanie różnorodności biologicznej jest zapylenie roślin. Kluczową rolę w tym procesie odgrywają pszczoły. Niestety popularne owady są zagrożone wyginieciem, co jest poważnym problemem dla ludzkości.

PRACA WARTA MILIARDY

Pszczoły to owady o bardzo istotnym znaczeniu dla środowiska naturalnego. Szacuje się, że to głównie one odpowiadają za zapylenie roślin w Europie. Przenosząc pyłki w ramach ekosystemu, zwiększają liczbę i jakość plonów. Praca pszczół w państwach wspólnoty europejskiej jest wyceniana nawet na 22 miliardy euro rocznie. Tym niewielkim owadom zawdzięczamy np. jabłka, brzoskwinie, gruszki, wiśnie, morele, śliwki, pomidory, paprykę, ogórki i wiele innych warzyw i owoców. Bez pomocy pszczół nie mogłyby efektywnie rosnąć m.in. klony, wierzby i topole.

Maleńkie pszczoły są częścią łańcucha pokarmowego dla co najmniej kilkudziesięciu gatunków ptaków, pajaków i owadów. A także produkują miód uważany za słodką przekąskę. Oprócz ludzi z działalności pszczół korzyści czerpią dzikie zwierzęta, dla których owoce z części z zapylnych roślin to naturalne źródło pożywienia.

POPULACJA PSZCZÓŁ SPADA

W ostatnich zimach śmiertelność kolonii pszczół miodnych w Europie wzrosła średnio o około 20% (od 1,8% do 53% w zależności od kraju). Spadek pszczelej populacji to złożony proces. W części niezależnej od człowieka wynika z chorób powodowanych przez inwazyjne gatunki pasożytów. W przypadku działalności ludzi jest natomiast skutkiem zatrucia pestycydami na szeroką skalę stosowanymi w rolnictwie czy zanieczyszczenia gleby, wody i powietrza przez dzikie wysypiska śmieci.

Zmniejszanie populacji pszczół to problem, który można rozwiązać jedynie poprzez drobne, aczkolwiek zmasowane działania. Jednym z nich jest udostępnianie owadom przestrzeni do życia w każdym możliwym miejscu, np. na balkonach lub parapetach. Wystarczy posadzić tam nektarodajne rośliny, takie jak: szalwia, macierzanka bądź nagietek. Sztuczne środki ochrony roślin zastąpmy kompostem i nie wypalajmy traw, które mogą dać schronienie owadom. Coraz popularniejsze staje się również lokalizowanie uli na dachach biurowców, bloków bądź w ogrodach przynależnych do budynków administracji rządowej.

Sztandarowe działania Unii Europejskiej ukierunkowane na ochronę przyrody zaplanowane zostały w Strategii na rzecz bioróżnorodności 2030. Zawarte w nich cele koncentrują się na próbie odwrócenia degradacji i odbudowie ekologicznego zróżnicowania gatunków w UE. Jednym z elementów tego procesu jest dbałość o pszczoły.

W ramach Wspólnej Polityki Rolnej, która jest ściśle powiązana ze Strategią na rzecz bioróżnorodności 2030 i przyczynia się do realizacji jej celów, przewidziano szereg działań na rzecz pszczelarstwa. Wśród nich są usługi doradcze, pomoc techniczna, szkolenia, informacje i wymiana najlepszych praktyk, w tym poprzez tworzenie sieci kontaktów czy wsparcie modernizacji gospodarstw pasiecznych, które poprawi ich konkurencyjność oraz opłacalność, a w dłuższej perspektywie poprawi atrakcyjność podejmowania tego rodzaju działalności.

Inne przykłady to działania mające na celu zachowanie lub zwiększenie obecnej liczby uli w Unii Europejskiej, w tym hodowla pszczoł oraz działania służące poprawie jakości produktów pszczelich.

Jeśli chcesz dowiedzieć się więcej o bioróżnorodności, roli pszczoł i ich wpływie na środowisko, sprawdź poniższy film:

Więcej informacji na temat wsparcia sektora pszczelarstwa, znaleźć można w dokumencie przygotowanym przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi – Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027.

ZRÓWNOWAŻONA GOSPODARKA LEŚNA A WSPÓLNA POLITYKA ROLNA

Las zapewnia czyste powietrze zamiast smogu i umożliwia relaks w otoczeniu przyrody. Jest synonimem natury i ostoją różnorodności biologicznej. Na konieczność dbania o nasz wspólny dobrobyt coraz większą uwagę zwraca również Unia Europejska.

ZRÓWNOWAŻONA GOSPODARKA LEŚNA – PRZYSZŁOŚĆ PLANETY

Według Eurostatu średnia lesistość w Unii Europejskiej wynosi około 38%. Spośród państw Wspólnoty największą część kraju (około 70%) lasy pokrywają w Finlandii. W Polsce zajmują niecałą 1/3 powierzchni.

By zapewnić im stabilny wzrost, konieczne jest zachowanie balansu między eksploatacją a regeneracją gospodarki leśnej. Zrównoważone podejście pozwala optymalnie kształtować strukturę lasu, łącząc jego potencjał produkcyjny z asekuracją bogactwa biologicznego. I – co ważne – nie wyrządzając szkód w innych ekosystemach.

Przykładem działań o charakterze zrównoważonej gospodarki leśnej jest sadzenie nowych drzew w miejsce wyciętych bądź przebudowanie drzewostanu na ten bardziej odporny na wysokie temperatury i silne wiatry.

Zapraszamy do obejrzenia poniższego filmu, aby dowiedzieć się więcej:

„ŻYWA FABRYKA TLENU”

Lasy pełnią funkcje gospodarcze, klimatyczne, uzdrowiskowe i rekreacyjne. Są ważnym ogniwem w procesach retencji, oczyszczania oraz dystrybucji wody. Ochładzają miasta, zabezpieczają glebę przed erozją i osuwiskami, są barierą ochronną wobec lawin czy powodzi. Lasy oczyszczają powietrze, pochłaniając ogromne ilości dwutlenku węgla. Z uwagi na swoje właściwości są nazywane „fabrykami tlenu” bądź „płucami Ziemi”. Jedna dorosła sosna potrafi wyprodukować tlen niezbędny do życia trzech osób. To las jest domem dla wielu gatunków roślin i zwierząt, w tym oazą dla pszczoł będących kluczowym elementem ekosystemu. Pośród leśnej zieleni wytchnienia często szukają także ludzie zmęczeni miejskim zgiełkiem.

LAS TO SOJUSZNIK

Traktując lasy jako sprzymierzeńców w walce z niekorzystnymi zmianami klimatu, Komisja Europejska przyjęła flagową inicjatywę Europejskiego Zielonego Ładu, czyli nową strategię leśną do 2030 roku. Ma ona być istotnym wkładem w pakiet rozwiązań proponowanych w celu osiągnięcia przez UE redukcji emisji gazów cieplarnianych o co najmniej 55% do 2030 roku i neutralności klimatycznej 20 lat później. W praktyce oznacza to między innymi więcej dopłat dla właścicieli i zarządców lasów. Ponadto realizacja nowej strategii leśnej ma doprowadzić do zasadzenia co najmniej 3 mld dodatkowych drzew w UE do 2030 r.

WSPARCIE W RAMACH WSPÓLNEJ POLITYKI ROLNEJ

Wśród najważniejszych działań jakie wspierać będzie w najbliższych latach WPR w Polsce w tym obszarze, wymienić należy zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych poprzez dywersyfikację ich struktury oraz składu gatunkowego (wprowadzanie gatunków liściastych i miododajnych). Konieczne jest również wykonywanie cieć pielęgnacyjnych pozwalających na wyeliminowanie gatunków inwazyjnych oraz zwiększających odporność i zdrowotność ekosystemów leśnych.

Pozostałe inwestycje związane z leśnictwem i zadrzewieniami, przyczyniające się do łagodzenia zmian klimatu to zalesianie gruntów rolnych, tworzenie zadrzewień śródpolnych czy zakładanie systemów rolno-leśnych. Ważnym elementem wsparcia będą również premie z tytułu zalesień i zadrzewień oraz systemów rolno-leśnych.

Informacje na temat wsparcia lasów i leśnictwa, znaleźć można w dokumencie przygotowanym przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi – Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027.

ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII NA OBSZARACH WIEJSKICH

Jednym ze sposobów powstrzymania niekorzystnych zmian klimatycznych jest rezygnacja z paliw kopalnych. Ich miejsce powinna zająć energetyka odnawialna. Rozwój sektora OZE to duża szansa, a zarazem poważne wyzwanie dla Unii Europejskiej. W związku z tym jednym z celów Wspólnej Polityki Rolnej jest przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, a także do zrównoważonej produkcji energii.

Przez kilkadziesiąt najbliższych lat energetyka odnawialna będzie pełniła istotną rolę w UE. Bez niej niemożliwe stanie się osiągnięcie do 2050 roku neutralności klimatycznej. Do odejścia od konwencjonalnych źródeł energii należy zachęcać zarówno mieszkańców miast, jak i wsi.

ENERGIA Z NATURY

Zielona energia jest pozyskiwana w ramach cyklicznych procesów zachodzących w przyrodzie. Z uwagi na fakt, że korzystanie z zasobów naturalnych nie powoduje ich trwałego deficytu, nazywana jest energią odnawialną. Możemy czerpać ją z wiatru, wody, słońca i ziemi – w postaci źródeł geotermalnych. Szereg korzyści płynących z OZE doceniają także Polacy.

W raporcie Urzędu Regulacji Energetyki wskazano, że w 2020 roku (w porównaniu do roku poprzedniego) odnotowano trzykrotny wzrost wolumenu energii elektrycznej wprowadzonej do sieci z mikroinstalacji. W niemal 98,5 proc. prosumenci energię wyprodukowali w instalacjach fotowoltaicznych. Wzrost zainteresowania źródłami odnawialnymi wynika głównie z chęci obniżenia rachunków.

ROLNICTWO SKORZYSTA NA OZE

Wykorzystanie energii odnawialnej pośrednio przyczynia się do poprawy dochodowości gospodarstw rolnych, pozwala na zagospodarowanie nieużytków rolnych, przyczynia się do redukcji odpadów i ograniczenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Wspólna Polityka Rolna oferuje wsparcie realizacji inwestycji w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej.

Polskie rolnictwo dysponuje znacznymi zasobami biomasy i produktów ubocznych pochodzenia rolniczego lub przetwórstwa rolno-spożywczego, które nie są wykorzystywane w wystarczającym stopniu na cele energetyczne w biogazowniach rolniczych. Szczególnie istotny jest rozwój mikrobiogazowni dostosowanych do potrzeb produkcji rolniczej w małych i średnich gospodarstwach rodzinnych.

Na wsparcie mogą liczyć inwestycje dotyczące budowy lub zakupu urządzeń do produkcji biogazu rolniczego do 50 kW lub instalacji produkujących energię z promieniowania słonecznego do 50 kW wraz z magazynami energii i systemami zarządzania energią lub z pompą ciepła.

Dofinansowanie mogą również otrzymać inwestycje dotyczące systemów poprawiających efektywność energetyczną budynków gospodarskich służących produkcji rolnej jak budowa, przebudowa lub zakup kotłów na biomasę czy systemów odzyskiwania ciepła, a także termomodernizacja budynków gospodarskich służących do produkcji rolnej.

Jak do tej pory Wspólna Polityka Rolna wspierała inwestycje w zakresie OZE i efektywności energetycznej w przedsiębiorstwach sektora rolniczego? Tego możemy dowiedzieć się z poniższego filmiku:

Szczegółowe informacje na temat wsparcia inwestycji w zakresie OZE oraz efektywności energetycznej w rolnictwie, znaleźć można w dokumencie przygotowanym przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi – Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

ZAGRODY EDUKACYJNE JAKO PRZYKŁAD ROLNICTWA SPOŁECZNEGO

Rolnictwo to kluczowy sektor w gospodarce wspólnoty europejskiej. By zachować społeczno-kulturowy krajobraz wsi, konieczne jest umacnianie historycznej i proekologicznej świadomości obywateli. Zrównoważony rozwój agroturystyki powinien opierać się na racjonalnej konsumpcji i szacunku do tradycji. W tym kluczową rolę odgrywają zagrody edukacyjne.

ROLNICTWO ODPOWIEDZIALNE SPOŁECZNIE

Wykorzystanie energii odnawialnej pośrednio przyczynia się do Innowacyjnym podejściem do rozwoju terenów pozamiejskich jest rolnictwo społeczne, skupiające się na pełnym wykorzystaniu potencjału gospodarstwa. Obejmuje ono szeroki katalog działań – od produkcyjno-rynkowych po środowiskowo-kulturowe. W ten sposób jednoczy w sobie tradycyjny charakter pracy na roli i usługi socjalne, także opiekuńcze. W odpowiedzi na współczesne wyzwania integruje osoby wykluczone: samotne, bezdomne lub z niepełnosprawnościami. Mogą one korzystać z takich form terapii jak m.in. ogrody dydaktyczne, gdzie poznają zwierzęta i rośliny oraz uczą się zasad hodowli.

Szczególną formą rolnictwa społecznego są certyfikowane zagrody edukacyjne, których historia w Polsce sięga 2011 roku. Ich idea koncentruje się na działaniach oświatowych opartych na indywidualnym potencjale rolniczym gospodarstw o profilu przedsiębiorczo-turystycznym.

TU POZNASZ PRACĘ ROLNIKA

Upowszechnianie wiedzy na temat pochodzenia żywności i podniesienie prestiżu pracy rolnika są jednymi z celów Wspólnej Polityki Rolnej. Przybliżanie terenów wiejskich osobom na co dzień mieszkającym w miastach pozwala zachować kulturowe dziedzictwo wsi, a nawet ocalić od zapomnienia ginące zawody.

Właściciele zagród edukacyjnych łączy pasja do nauki młodszych pokoleń i chęć zaszczepienia w nich miłości do ziemi. Zapoznają oni uczestników zajęć z codziennym rytmem gospodarstwa – jego kolorami, zapachami, dźwiękami i smakami. Zajęcia prowadzone są wyłącznie na bazie własnych zasobów w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej oraz przetwórstwa płodów rolnych. W zależności od typu zagrody uczniowie mogą wziąć udział w pokazach wypieku chleba, wyrobu sera czy naczyń garncarskich bądź nauczyć się prac na tarach.

A jak wygląda zagroda edukacyjna u młynarza? Tego dowiedz się z poniższego filmiku:

WSPARCIE OD UE

Rolnictwo społeczne, w tym zagrody edukacyjne może liczyć na wsparcie Wspólnej Polityki Rolnej. Szczególne znaczenie ma wsparcie w ramach podejścia LEADER udzielane przez Lokalne Grupy Działania, w ramach którego możliwe będzie uzyskanie dofinansowania na rozwój pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych np. w ramach gospodarstw agroturystycznych i zagród edukacyjnych. Interwencja LEADER ukierunkowana jest na budowanie lokalnej tożsamości bazującej na aktywizacji społecznej, przy wykorzystaniu miejscowych zasobów, w sposób zapewniający najlepsze zaspokojenie potrzeb społeczności wiejskich.

Szczegółowe informacje na temat wsparcia rolnictwa społecznego oraz rozwoju pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych, znaleźć można w dokumencie przygotowanym przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi – Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027.

CERTYFIKACJA I SYSTEMY JAKOŚCI ŻYWNOSCI

Rynek żywnościowy jest kluczowym sektorem Unii Europejskiej. W celu umocnienia dziedzictwa kulinarnego Wspólna Polityka Rolna promuje produkty o dużym znaczeniu dla poszczególnych regionów.

Żywnościowe bogactwo wspólnoty europejskiej zasługuje na wyróżnienie towarów na trwałe wpisanych w kulturowy krajobraz państw członkowskich. UE, doceniając trud i wkład lokalnych przedsiębiorców w umacnianie międzynarodowej więzi, wyróżnia produkty jakościowe, o niepowtarzalnym smaku, jednoznacznie identyfikujące kraj i konkretny jego obszar. Narzędziem służącym do realizacji polityki jakości żywności są unijne certyfikaty.

WSPARCIE OD UE

Europejska żywność jest gwarantem bezpieczeństwa i wartości odżywczych. Tradycyjne metody odgrywają istotną rolę w wyznaczeniu globalnego trendu w zakresie jej zrównoważonej produkcji, do czego dąży Unia. Zastrzeżenie nazwy to część wspólnotowego systemu ochrony praw własności intelektualnej. System zabezpiecza przed próbami podrabiania i dzięki temu w skali ogólnoswiatowej pozwala podtrzymać renomę europejskich produktów rolno-spożywczych i napojów.

Wspólna Polityka Rolna wspiera producentów wytwarzających żywność w różnych systemach jakości, co z jednej strony pozwala chronić unikalne, wyjątkowe produkty, z drugiej jest gwarancją najwyższej jakości wyrobów spożywczych.

O tym, jak jest ważna oraz na czym polega ochrona dziedzictwa kulinarnego, dowiesz się z poniższego filmu:

Do podstawowych unijnych systemów jakości żywności należą: Chronione Oznaczenie Geograficzne (ChOG), Chroniona Nazwa Pochodzenia (ChNP) i Gwarantowana Tradycyjna Specjalność (GTS). Oprócz certyfikatów UE produkty mogą być wyróżniane oznaczeniami krajowymi, w tym np. znakiem Jakość Tradycja czy integrowana produkcja roślin.

Produkty wytwarzane w ramach systemów jakości żywności mogą dotyczyć zarówno produktów rolnych, jak i środków spożywczych.

Chroniona Nazwa Pochodzenia może być przyznana tylko takiemu produktowi, którego wszystkie surowce pochodzą z określonego obszaru i wszystkie fazy wytwarzania mają miejsce na tym obszarze. Chronione Oznaczenie Geograficzne może być przyznane produktowi, w przypadku którego co najmniej jeden z trzech procesów – produkcja, przetwarzanie lub przygotowywanie produktu – odbywa się na danym terenie. Z kolei gwarantowana tradycyjna specjalność to sposób na zabezpieczenie tradycyjnych cech towaru, bez wiązania produktu z konkretnym obszarem.

Szczegółowe informacje na temat wsparcia wytwarzania żywności w różnych systemach jakości, a także promocji i marketingu tych produktów, znaleźć można w dokumencie przygotowanym przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi – Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027.

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ NA WSI

Współczesne tereny wiejskie to nie tylko tradycyjna aktywność w sferze rolnictwa, ale coraz częściej wielosektorowa przedsiębiorczość. Mieszkańcy wsi prowadzą działalność gospodarczą, zarówno bazując na zasobach gospodarstwa, jak i pozarolniczo. W obu przypadkach mogą liczyć na wsparcie Wspólnej Polityki Rolnej.

SZANSE I WYZWANIA

Prowadzenie firmy na obszarach wiejskich często sporo różni się od biznesu w mieście. Problemy wynikają głównie z różnego stopnia dostępności terenu, niewielkiej gęstości zaludnienia, słabiej rozwiniętej infrastruktury transportowo-telekomunikacyjnej i mniejszego lokalnego rynku zbytu.

Znaczenia działalności gospodarczej na wsi nie można wyznaczać jedynie wskaźnikiem zatrudnienia. Każda firma założona na terenach wiejskich jest fragmentem większej całości, który w połączeniu z innymi zyskuje globalną wartość na drodze do zrównoważonego rozwoju. Umiejętność dostosowania się do rynku nabiera znaczenia, tym bardziej że wieś nie jest odporna na ogólnoswiatowe zmiany gospodarcze i społeczno-kulturowe. UE zaś ułatwia rolnikom przebranżowienie – oferuje pomoc finansową m.in. na wyposażenie miejsca pracy lub jego modernizację.

POMYSŁY NA BIZNES

Mimo że przedsiębiorcy na wsi zwykle muszą mierzyć się z większą liczbą problemów niż ci z miasta, niekiedy mają dużo szersze możliwości. Dotyczy to nie tylko działalności rolniczej, ale też pozarolniczych ścieżek rozwoju. Wielu ludzi chcących odpocząć od miejskiego zgiełku i krajobrazów wypełnionych betonowymi budynkami, właśnie na wsi szuka dostępu do kultury czy turystyki i rekreacji.

Zmiana trendów w ludzkich zachowaniach ściśle wiąże się ze zmianami w gospodarce i jednocześnie otwiera duży rynek. Biznesem na wsi mogą być np.: hodowla koni, rękodzieło, centrum ogrodnicze czy agroturystyka.

Zachęcamy do obejrzenia filmu na temat historii palarni kawy na Warmii i Mazurach, której właściciele doświadczenie zawodowe zdobywali na Hawajach:

UNIA EUROPEJSKA WSPIERA WIEŚ

Przykładem działań na rzecz rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich jest wsparcie udzielane podmiotom działającym w łańcuchach żywnościowych czy wsparcie przedsiębiorstw świadczących usługi na rzecz rolnictwa i leśnictwa.

Istotnym instrumentem w ramach Wspólnej Polityki Rolnej jest wsparcie finansowe na podejmowanie i rozwijanie działalności gospodarczej w ramach interwencji LEADER, udzielane przez Lokalne Grupy Działania.

Szczegółowe informacje na temat wsparcia przedsiębiorstw na obszarach wiejskich, znaleźć można w dokumencie przygotowanym przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi – Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027.

NOWE TECHNOLOGIE W ROLNICTWIE

Nowoczesne technologie to nieodłączny element współczesnego świata. Coraz chętniej wykorzystywane są także w rolnictwie. W ramach Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 przewidziano wsparcie inwestycji, które unowocześnią europejskie tereny wiejskie. Zwiększenie zastosowania technologii cyfrowych to szansa na wydajniejsze uprawianie ziemi i podniesienie jakości plonów. To także rozsądne gospodarowanie zasobami naturalnymi, przy jednoczesnym poszanowaniu środowiska, co jest kluczowym kierunkiem rozwoju dla Unii Europejskiej.

ROLNICTWO PRECYZYJNE

Potrzeba zwiększonej dbałości o środowisko bez wątpienia stymuluje rozwój nowych technik i technologii w rolnictwie, w tym coraz częstsze wykorzystywanie rozwiązań z obszaru IT i wprowadzenie innych rozwiązań wspierających rolnictwo precyzyjne.

Automatyzacja i cyfryzacja agrokultury doprowadziły m.in. do powszechnego tworzenia map topograficznych oraz dokładnego śledzenia stanu gleby i kondycji roślin w celu precyzyjnego siewu i dawkowania nawozów. Choć trudno w to uwierzyć, to, co dziś jest oczywiste, jeszcze kilkanaście lat temu pozostawało jedynie w sferze marzeń. Nowoczesne urządzenia i programy stale obserwują pole cyfrowo podzielone na wycinki. Następnie materiał przesyłają do oprogramowania. Następnie powadzona jest analiza zebranych informacji, a później wskazanie, jakie rozwiązania będą najlepsze dla każdego fragmentu.

Rolnictwo 4.0 to rolnictwo precyzyjne, w którym dostęp do danych w czasie rzeczywistym i możliwość optymalizacji warunków glebowych przekłada się na jak najwyższą jakość produktu. Kontrola pozwala kosztowo zoptymalizować uprawy, a tym samym prowadzi do ekonomicznego wzrostu gospodarstw. Rolnik wie, jak dużo nawozu czy środków ochrony roślin musi zastosować, dzięki czemu nie ponosi ryzyka niedoszacowania lub przeszacowania budżetu.

Skutkiem przetwarzania parametrów takich jak: poziom nawodnienia, odżywienie roślin czy prawdopodobieństwo wystąpienia szkodników i chorób, jest obniżenie ilości stosowanych pestycydów. Fundamentalne znaczenie ma także możliwość selektywnego rozpylenia środków chwastobójczych bezpośrednio na pasożyty i ograniczenia rozprzestrzeniania się skażenia na resztę upraw. Innowacje w gospodarstwach rolnych to droga do maksymalizacji produkcji, przy jak najmniejszej ingerencji w naturę.

O przykładowych zastosowaniach nowoczesnych technologii oświetleniowych w uprawach szklarniowych opowiada poniższy film:

WSPARCIE INNOWACYJNOŚCI

Wśród najważniejszych działań w Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 należy wymienić Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność. Celem interwencji jest zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw poprzez m.in. wprowadzenie nowoczesnych, w tym cyfrowych, technologii lub innowacji czy racjonalizację technologii produkcji.

Wsparcie dotyczące nowych technologii możliwe będzie także w ramach interwencji Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu. Jej celem jest ochrona zasobów naturalnych oraz klimatu poprzez wsparcie inwestycyjne. Dopuszczenie gospodarstw w nowoczesny sprzęt i technologie, w tym rozwiązania cyfrowe, pozwoli producentom rolnym skuteczniej realizować systemy na rzecz ochrony środowiska i klimatu, takie jak ekoschematy i zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne.

Szczegółowe informacje na temat wsparcia nowych technologii i innowacji w rolnictwie, znaleźć można w dokumencie przygotowanym przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi – Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027.

LOKALNE GRUPY DZIAŁANIA

Unia Europejska regularnie akcentuje w swojej polityce rolę wspólnoty jako kluczowego elementu w budowaniu potencjału obszarów wiejskich. Rozwój agroturystyki nie jest jednak możliwy bez partnerstwa. W celu połączenia możliwości instytucji z potrzebami mieszkańców powstały lokalne grupy działania.

Poszanowanie tradycji oraz chęć podążania za współczesnością to dwa główne cele związane z powstaniem i rozbudową lokalnych grup działania. LGD funkcjonują w ramach podejścia LEADER. To jedno z najbardziej popularnych i rozpoznawalnych narzędzi rozwoju obszarów wiejskich w Europie. Ma pomóc włączyć mieszkańców wsi w proces oddolnego podejmowania decyzji i działań mających na celu poprawę jakości ich życia. W tym podejściu społeczność lokalna to najważniejszy podmiot procesu.

Główne cele interwencji LEADER koncentrują się na pobudzeniu aktywności środowisk lokalnych, zredukowaniu poziomu bezrobocia na terenach pozamiejskich i poprawie warunków bytowych mieszkańców.

RAZEM MOŻNA WIĘCEJ

Lokalna grupa działania to rodzaj oddolnej inicjatywy – współpracy terytorialnej zawiązywanej najczęściej na obszarach wiejskich i powołanej w celu budowy kapitału ludzkiego poza aglomeracjami. W LGD zrzeszeni zostają przedstawiciele miejscowych organizacji z sektora publicznego i prywatnego oraz mieszkańcy terenu wyznaczonego granicą gmin członkowskich.

LGD tworzone są przez ludzi i dla ludzi. Podstawą funkcjonowania każdej grupy tego typu jest lokalna strategia rozwoju, szczegółowo określająca obszar funkcjonowania LGD, wyzwania, z jakimi trzeba się zmierzyć na danym terenie oraz cele, do których dąży wspólnota. Obecnie swoje lokalne strategie realizuje ponad 300 LGD w całej Polsce.

To, jak LGD działają w praktyce, zobaczysz tutaj na przykładzie wybranych aktywności LGD Owocowy Szlak:

BUDOWANIE KAPITAŁU SPOŁECZNEGO

Zadania lokalnej grupy działania obejmują szerokie spektrum aktywności – od pośrednictwa w pozyskiwaniu środków zewnętrznych po promowanie lokalnej, tradycyjnej kuchni. Celem LGD jest podnoszenie atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej wsi oraz wspieranie mieszkańców w wypracowywaniu przez nich dodatkowych źródeł dochodu. Dzięki temu przynajmniej część z nich zdecyduje się pozostać na wsi i ją rozwijać – mimo, że nie będą oni prowadzić tradycyjnego gospodarstwa rolnego.

LGD zajmują się również wydawaniem różnego rodzaju materiałów promocyjnych dotyczących obszaru, na którym prowadzą działalność takich jak mapy, przewodniki i książki, a także edukacją ekologiczną oraz doradztwem, organizują konkursy, warsztaty rękodzielnicze i kulinarne. Dzięki szeroko zakrojonym działaniom pokazują bogactwo konkretnego miejsca oraz przyczyniają się do tworzenia przewagi konkurencyjnej w relacji do dużych miast.

Szczegółowe informacje na temat podejścia LEADER oraz wsparcia Lokalnych Grup Działania, znaleźć można w dokumencie przygotowanym przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi – Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027.

ZRÓWNOWAŻONE ROLNICTWO

Dobrowolne rolnictwo jest jednym z filarów wspólnoty europejskiej. Jako istotna gałąź gospodarki sektor ten może liczyć na wsparcie Wspólnej Polityki Rolnej. To ważne, tym bardziej że postępujące zmiany klimatyczne i kurczące się zasoby Ziemi, stawiają przed ludzkością kolejne wyzwania. Kluczem do ich rozwiązania może być rolnictwo zrównoważone.

Aby zaspokoić potrzeby wynikające ze wzrostu liczby ludności i zmieniających się nawyków dietetycznych, do 2050 roku światową produkcję żywności trzeba podwoić. Z tego powodu istotne stają się zdecydowane działania łączące wydajność i jakość produkcji rolniczej z racjonalnym korzystaniem z zasobów naturalnych.

CZYM JEST ROLNICTWO ZRÓWNOWAŻONE?

Rolnictwo zrównoważone to pojęcie, które określa wszystkie inicjatywy ograniczające wpływ rolnictwa na środowisko i umożliwiające bardziej przyjazne naturze korzystanie z zasobów wody, ziemi, maszyn, energii, środków ochrony roślin i nasion. Co do zasady, opłacalność produkcji rolniczej i jej odbioru społecznego musi pozostać na akceptowalnym poziomie. Praktyk wchodzących w skład zrównoważonego rolnictwa jest wiele. Najlepszy efekt daje stosowanie ich łącznie.

EKONOMIA

Zrównoważone może być jedynie gospodarstwo trwałe i z możliwościami rozwoju – stabilne finansowo i zarządzane zgodnie z przemyślanym planem biznesowym. Korzystne zbilansowanie wydatków i dochodów wynika z optymalizacji zasad i procesów produkcji oraz zbytu. To efekt budowania żyzności gleby, dla której bazą jest technologia, oraz mądrego inwestowania prowadzącego do spełnienia oczekiwań przetwórców płodów rolnych oraz konsumentów.

ŚRODOWISKO

Rolnictwo zrównoważone musi być bezpieczne dla środowiska. To wynika ze zrównoważonych praktyk chroniących glebę, wodę, powietrze i bioróżnorodność. Procedury uwzględniają odbudowę i wzmocnienie naturalnych procesów biologicznych na terenach produkcyjnych i poza nimi oraz zwiększają odporność środowiska na niekorzystne zjawiska pogodowe i przeciwdziałają zmianom klimatycznym.

SPOŁECZEŃSTWO

Równowaga w rolnictwie wystąpi tylko wtedy, gdy taka forma gospodarowania agrot terenami zyska społeczną aprobatę w wymiarze lokalnym, krajowym i wspólnotowym. Produkcja rolna musi być prowadzona zgodnie z prawem i najlepszymi praktykami rolniczymi.

Zobacz, jak zrównoważone rolnictwo wygląda w praktyce:

W Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 przewidziano szereg instrumentów wsparcia dla rolnictwa zrównoważonego. Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych będzie realizowana poprzez działania z zakresu gospodarki nawozami czy dotyczące uproszczonych systemów uprawy w ramach ekoschematu Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi. W kontekście rolnictwa zrównoważonego istotne będzie także wsparcie w ramach ekoschematów Prowadzenie produkcji roślinnej w systemie *Integrowanej Produkcji Roślin* czy *Biologiczna Ochrona Upraw*.

Szczegółowe informacje na temat działań wspierających rolnictwo zrównoważone znaleźć można w dokumencie przygotowanym przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi – *Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027*.

MARNOTRAWSTWO ŻYWNOCI - SKALA PROBLEMU I MOŻLIWOŚCI PRZECIWDZIAŁANIA

W Według Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa co roku na świecie marnujemy ok. 1,3 mld ton żywności przydatnej do spożycia. W samej Unii Europejskiej rocznie w koszu ląduje nawet niemal 88 mln ton jedzenia. W Polsce – według NIK-u – rok w rok na śmietniki trafia prawie 5 mln ton produktów spożywczych. Tymczasem z danych ONZ-u wynika, że aż 850 mln ludzi na świecie głoduje albo jest poważnie niedożywionych. Jak nie marnować żywności? Trzeba być zero waste.

BĄDŹ ZERO WASTE!

Zero waste (z ang. – brak marnowania) to filozofia, która ma na celu zminimalizowanie ilości śmieci wytwarzanych przez każdego z nas i wszystkich ludzi na świecie. W jej przypadku na szczególną uwagę zasługuje konieczność przemyślanego projektowania produktów tak, by były one trwałe i łatwe do naprawy, a po zakończeniu życia mogły zostać w pełni przetworzone i wykorzystane.

Idea zero waste kieruje się zasadą 5R: refuse (odmawiaj), reduce (ograniczaj), reuse (użyj ponownie), recycle (oddaj do recyklingu) i rot (kompostuj). Takie prawo można zastosować wszędzie: w łazience, ogrodzie czy kuchni. To właśnie w tym ostatnim przypadku proekologiczna postawa jest najważniejsza. Sektor usług gastronomicznych odpowiada aż za 12 proc. całkowitego marnotrawstwa żywności w UE.

Zmiana nawyków w kuchni powinna dotyczyć głównie sposobu pakowania jedzenia. Warto wybierać opakowania wielokrotnego użytku, takie jak szklane słoiki czy metalowe puszki. Dzięki temu ograniczymy ilość plastikowych śmieci, a produkty spożywcze dłużej pozostaną świeże.

Wybierając się na zakupy, wcześniej przygotujmy ich listę. Korzystajmy tylko z toreb wielorazowych, kupujmy mrożonki albo mroźmy świeże produkty, jeśli nie jesteśmy w stanie wykorzystać ich przed upływem daty ważności.

Jesteś ciekawy, jak zero waste wygląda w praktyce? **Zobacz wideo:**

REWOLUCJA NA ETYKIETACH!

Komisja Europejska ustaliła, że 10 proc. z prawie 88 mln ton odpadów żywnościowych produkowanych rocznie w UE ma związek z oznaczeniem dat i niewłaściwym ich rozumieniem przez kupujących. By przeciwdziałać marnotrawstwu, KE proponuje wprowadzić na opakowaniach nowy komunikat, którego celem jest doprecyzowanie informacji na temat przydatności produktu. Np. obok „najlepiej spożyć przed” dodać „często dobre dłużej”.

Komisja Europejska chce, by do 2030 roku państwa członkowskie UE ograniczyły marnowanie żywności o połowę. Pomocne w osiągnięciu celu może być poszerzenie inicjatyw o darowizny produktów spożywczych (w tym rozwój banków żywności i jadłodzielni) oraz kampanie informacyjne naświetlające skalę problemu.

Wspólna Polityka Rolna ma na celu wspieranie tych działań i inicjatyw, które przyczyniają się do ograniczenia strat żywności, w szczególności na etapie produkcji. Przykładem mogą być działania zaplanowane do realizacji w ramach Planu Strategicznego dla WPR na lata 2023–2027 *Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości – w gospodarstwie oraz Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości – poza gospodarstwem*, w ramach których wsparcie uzyskują te projekty, które realizują cele strategii Od pola do stołu, w tym obejmujące ograniczanie strat i marnowania żywności.

PROJEKT FINANSOWANY W RAMACH IMCAP UNII EUROPEJSKIEJ

ZRÓWNOWAŻONA KONSUMPCJA ŻYWNOŚCI – DIETA DOBRA DLA LUDZI I DLA PLANETY

W dzisiejszych czasach, gdy nasze działania coraz bardziej wpływają na stan środowiska naturalnego, warto zwrócić uwagę na to, jakie produkty spożywcze wybieramy i jak często je kupujemy. Zrównoważona konsumpcja żywności przyczynia się do redukcji emisji gazów cieplarnianych i chroni bioróżnorodność, a przede wszystkim jest kluczowym narzędziem w walce z pandemią otyłości.

Otyłość to jeden z najpoważniejszych problemów zdrowotnych. Według Europejskiego Urzędu Statystycznego w 2019 roku prawie 53 proc. dorosłej populacji Unii Europejskiej (UE) miało nadwagę, a 17 proc. z nich doskwierała otyłość. Nadmierna liczba zbędnych kilogramów często jest powodem cukrzycy, chorób serca, udaru, zaburzeń hormonalnych i wielu innych przykrych konsekwencji.

ZRÓWNOWAŻONA KONSUMPCJA ŻYWNOŚCI - DLACZEGO JEST WAŻNA?!

Skuteczna walka z otyłością wymaga zmiany mentalnej i fizycznej, opartej na diecie. W tym drugim przypadku pomoc może zrównoważona konsumpcja żywności, promowana przez UE. To nic innego jak dążenie do zwiększenia udziału w codziennym menu produktów pochodzenia roślinnego, w tym towarów sezonowych i pochodzących od lokalnych wytwórców.

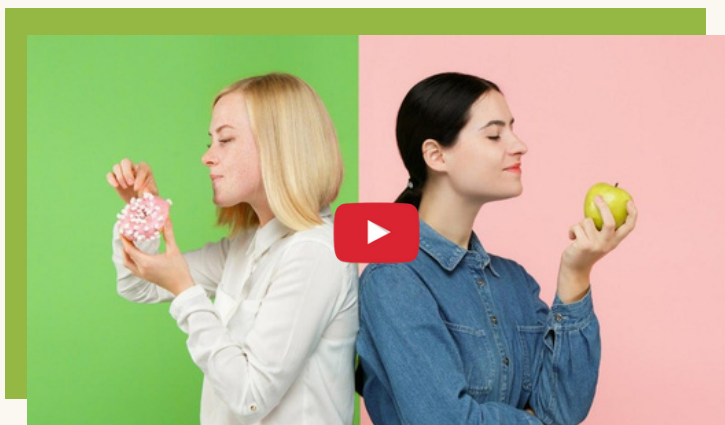
Świadome korzystanie z dostępnych dóbr – z naciskiem na ograniczenie marnotrawstwa jedzenia – pozwala nie tylko dbać o nasze zdrowie, ale też minimalizować postępujące negatywne zmiany klimatyczne. Należy pamiętać, że każda rzecz już na etapie produkcji wymaga dostarczenia do jej wytworzenia określonej ilości energii.

DIETA ZRÓWNOWAŻONA DLA LUDZI I DLA PLANETY

Bez dobrze skomponowanego menu nasze zmagania z nadwagą nie przyniosą efektów. W miarę możliwości wybieramy także produkty spożywcze z ekologicznych upraw i hodowli. Dzięki temu możemy nie tylko poprawić jakość prywatnego jadłospisu, ale także przyczynić się do ochrony środowiska.

By schudnąć, trzeba unikać jedzenia w pośpiechu i ograniczyć lub – najlepiej – zrezygnować z alkoholu oraz słodkich napojów. Duże znaczenie ma także regularna aktywność fizyczna w postaci pływania, jazdy na rowerze, biegania czy zwykłego chodzenia.

O sposobach promocji zasad zdrowego odżywiania **więcej dowiesz się z materiału wideo:**

ZRÓWNOWAŻONA POLITYKA ŻYWNOSCIOWA

W ostatnich latach rośnie popularność diet wegetariańskich i wegańskich, co przekłada się na zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych. Pojawiają się innowacyjne rozwiązania technologiczne czy roślinne alternatywy dla mięsa i nabiału. Te inicjatywy to symptom trendu zdomowienia się pojęcia zrównoważonej konsumpcji w polityce żywnościowej Unii Europejskiej.

Strategia „od pola do stołu” jasno i precyzyjnie pokazuje jakie działania składają się na zrównoważoną konsumpcję żywności. Wiążą się z tym m.in. wzmocnienie pozycji konsumentów czy dostępność i ceny produktów żywnościowych. Z jednej strony Wspólna Polityka Rolna, która realizuje założenia Strategii, dostarcza wsparcia w zakresie produkcji żywności, dzięki któremu proces ten w możliwie najmniejszym stopniu wpływa na środowisko, klimat i bioróżnorodność (np. wsparcie dla nowoczesnych technologii w gospodarstwach rolnych). Z drugiej strony możemy mówić o wspieraniu poprawy jakości produktów, które trafiają na nasz stół, w tym o wsparciu dotyczącym systemów jakości żywności, krótkich łańcuchów dostaw żywności czy rolnictwa ekologicznego.

Więcej informacji na temat działań wspierających zrównoważoną konsumpcję żywności znaleźć można w dokumencie przygotowanym przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi – Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027.

ROLNICTWO EKOLOGICZNE

Rolnictwo ekologiczne to metoda uprawy, która stawia na zrównoważony rozwój i ochronę środowiska. Takie podejście to gwarancja ekologicznych korzyści dla Ziemi i poprawy zdrowia ludzi, ale zarazem wyzwanie dla rolników.

Rolnictwo jest kluczowym elementem ekonomicznym wspólnoty europejskiej. W UE działa około 10 mln gospodarstw rolnych, a sektory rolny i spożywczy tworzą łącznie prawie 40 mln miejsc pracy. Przed rolnictwem niestety piętrzą się kolejne wyzwania związane ze zwiększonym popytem na żywność. Aby zaspokoić potrzeby wynikające ze wzrostu liczby ludności i zmieniających się nawyków jedzeniowych, do 2050 roku światowa produkcja żywności musi się podwoić.

EKOLOGIA W ROLNICTWIE – WAŻNY ELEMENT DLA STABILNEGO ROZWOJU

Rolnictwo zrównoważone musi być bezpieczne dla środowiska. To wynika ze zrównoważonych praktyk chroniących glebę, wodę, powietrze i bioróżnorodność. Procedury uwzględniają odbudowę i wzmocnienie naturalnych procesów biologicznych na terenach Unia Europejska coraz mocniej promuje proekologiczne inicjatywy, czego przykładem jest właśnie rolnictwo. Metody uprawy stosowane przez rolników ekologicznych nie zanieczyszczają gleby, pomagają zachować bioróżnorodność i zmniejszają negatywny wpływ rolnictwa na klimat, poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych. Żywność z upraw ekologicznych jest wolna od sztucznych dodatków – pestycydów, hormonów i antybiotyków – co czyni ją zdrowszą dla konsumentów.

Chociaż rolnictwo ekologiczne ma wiele zalet, stawia przed rolnikami równie dużo wyzwań. Pozbawiona chemii walka z chorobami roślin i szkodnikami jest trudniejsza. Tak jak utrzymanie płodności gleby. Metody uprawy ekologicznej wymagają więcej pracy ręcznej, a przez to trwają dłużej. To wpływa na produktywność i rentowność gospodarstwa.

i poza nimi oraz zwiększają odporność środowiska na niekorzystne zjawiska pogodowe i przeciwdziałają zmianom klimatycznym.

ROLNICTWO EKOLOGICZNE A LOKALNA SPOŁECZNOŚĆ

Rolnictwo ekologiczne może pozytywnie wpływać na lokalną społeczność i gospodarkę na kilka sposobów. Z uwagi na to, że wymaga więcej pracy ręcznej, przyczynia się do zwiększania zatrudnienia w regionie. Rozwija lokalne rynki zbytu i zwiększa świadomość żywnościową, ponieważ producenci ekologiczni często sprzedają swój towar klientom bezpośrednio z gospodarstwa. Oprócz kwestii czysto środowiskowych rolnictwo ekologiczne pozwala mocniej uniezależnić się od importu żywności, a dzięki temu stabilność miejscowego systemu żywnościowego rośnie.

Jesteś ciekawy, jak rolnictwo ekologiczne wygląda w praktyce? Zobacz materiał wideo:

Z UNIJNYM WSPARCIEM

Unijnym instrumentem finansowego wsparcia rolnictwa ekologicznego są m.in. dopłaty udzielane rolnikom w ramach Wspólnej Polityki Rolnej. Unia oferuje przedsiębiorcom rolnym także udział w programach szkoleniowych, dzięki którym mogą oni zdobyć wiedzę i umiejętności związane z prowadzeniem ekologicznych upraw. Zachętą do produkcji żywności ekologicznej jest również system certyfikacji, wyróżniający towary wytworzone z zachowaniem próśrodowiskowych standardów.

Więcej informacji na temat wsparcia rolnictwa ekologicznego znaleźć można w dokumencie przygotowanym przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi – Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027.

NOWOCZESNE PRZETWÓRSTWO

Przetwórstwo rolno-spożywcze odgrywa kluczową rolę w produkcji żywności. Jednak wraz z postępem technologicznym i zmianami społecznymi zmieniają się też wymagania konsumentów, a przemysł rolno-spożywczy musi mierzyć się z nowymi wyzwaniami.

NOWOCZESNE PRZETWÓRSTWO – CZYM JEST?

Nowoczesne przetwórstwo to podejście do produkcji żywności wykorzystujące innowacyjne technologie nastawione na integrację w modelu „od rolnika do konsumenta”. Efektywniejsze wykorzystanie surowców minimalizuje negatywny wpływ rolnictwa na naturę. Z uwagi na fakt, że świadomość żywnościowa konsumentów rośnie, coraz więcej klientów sięga po produkty pochodzące ze zrównoważonego przetwórstwa, uwzględniającego potrzeby społeczne, ekonomiczne i ekologiczne lokalnych społeczności.

Nowe technologie pozwalają zminimalizować ilość odpadów poprodukcyjnych oraz poprawić bezpieczeństwo żywności. Klienci coraz częściej chcą wiedzieć, skąd pochodzi żywność, którą kupują oraz co się na nią składa. Dlatego też producenci muszą stawiać na transparentność produkcji i dystrybucji.

SZTUCZNA INTELIGENCJA, AUTOMATYZACJA, CYFRYZACJA

W przemyśle przetwórczym korzysta się już ze sztucznej inteligencji (AI) w celu analizy danych i ulepszania procesów. Dzięki AI producenci mogą wcześniej wykryć sygnały związane z zanieczyszczeniem lub brakiem zasobów, lepiej zaplanować proces przetwórczy i minimalizować straty. Automatyzacja pozwala na wydajniejszą kontrolę jakości wyrobów oraz eliminowanie czynników ludzkich prowadzących do błędów. Cyfryzacja pozwala skuteczniej nadzorować łańcuch dostaw – w przebiegu od rolnika do konsumenta – co z kolei zapewnia przejrzystość procesu zarówno dla kontrahentów, jak i odbiorców.

Bezpośrednia współpraca pomiędzy rolnikami, przetwórcami a konsumentami zwiększa znaczenie lokalnych rynków zbytu i przyczynia się do wzrostu gospodarczego regionów. Wprowadzenie takiego modelu wymaga jednak inwestycji w infrastrukturę i technologie, co zwykle wiąże się z niemałymi kosztami.

Więcej o nowoczesnym przetwórstwie dowiesz się z materiału wideo:

W OBliczu ZMIAN

Wraz ze wzrostem populacji i urbanizacją zapotrzebowanie na żywność rośnie. Jednocześnie ograniczenie zasobów naturalnych, takich jak woda i gleba, może zakłócić równowagę między popytą a popytem na jedzenie. Producenci żywności muszą zmierzyć się z potrzebą dostosowania produkcji do nowych warunków klimatycznych. Produkcja żywności musi być zatem bardziej zrównoważona, dostosowana do miejscowych i globalnych warunków.

W ramach Wspólnej Polityki Rolnej zaplanowano wsparcie zarówno dla rolników planujących przetwarzanie i sprzedaż żywności, jak i przedsiębiorstw na obszarach wiejskich, z branży przetwórstwa rolno-spożywczego. Środki na realizację inwestycji w tym obszarze pochodzą z interwencji Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (w gospodarstwie oraz poza gospodarstwem).

Szczegółowe informacje na temat wsparcia przetwórstwa rolno-spożywczego znaleźć można w dokumencie przygotowanym przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi – Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027.

WZMACNIANIE KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARSTW ROLNYCH W RAMACH WSPÓLNEJ POLITYKI ROLNEJ

Wspólna Polityka Rolna to mechanizm Unii Europejskiej pozwalający rozwijać nowoczesne, zrównoważone rolnictwo. Wzrost konkurencyjności polskich gospodarstw rolnych jest jednym z najważniejszych celów, który będzie realizowany w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027.

Jednym z kluczowych wyzwań w obszarze konkurencyjności gospodarstw jest niższa niż w Europie produktywność i innowacyjność sektora rolno-spożywczego w Polsce, która przez wiele lat charakteryzowała się głównie niskimi kosztami siły roboczej. Pomimo obserwowanych oznak poprawy produktywności polskich gospodarstw, nadal jest ona jedną z niższych w UE. Wynika to m.in. z rozdrobnionej struktury gospodarstw rolnych, dużej ilości mniejszych gospodarstw, a także niskiej wydajności pracy oraz niskiej skłonności do współdziałania.

Skuteczną formą współpracy, poprawy konkurencyjności i innowacyjności jest lepsze zorganizowanie rynkowe rolników i przetwórców w łańcuchu dostaw żywności, a tym samym łańcuchu wartości. Zwiększony udział w różnych formach kooperacji i współdziałania jest bardzo ważnym kierunkiem wzmocnienia konkurencyjnej pozycji rolników na rynku, a kluczową formą takiej kooperacji są organizacje producentów i grupy producentów rolnych.

INNOWACYJNE PODEJŚCIE DO KONKURENCYJNOŚCI ROLNICTWA

Wspólna Polityka Rolna umożliwia wydajny, a zarazem zrównoważony, konkurencyjny rozwój obszarów wiejskich. Wzrost jest możliwy dzięki połączeniu praktyk w zakresie optymalizacji produkcji, podniesienia wydajności i edukacji. Programy finansowe pozwalają rolnikom na modernizację gospodarstw, zakup nowoczesnego sprzętu, wprowadzenie inteligentnych systemów monitoringu oraz montaż odnawialnych źródeł energii. Dodatkowo szkolenia i doradztwo finansowane przez WPR, zapewniają rolnikom szeroki dostęp do aktualnej wiedzy i umiejętności w zakresie zrównoważonego zarządzania gospodarstwem.

JAK WSPÓLNA POLITYKA ROLNA PRZYCZYNIĄ SIĘ DO SUKCESU ROLNICTWA?

Jednym z kluczowych sposobów w jaki WPR wzmacnia konkurencyjność rolnictwa, jest zapewnienie stabilności dochodów rolników. Poprzez system dopłat bezpośrednich rolnicy otrzymują wsparcie finansowe, które pomaga im przetrwać w trudnych okresach – takich jak niekorzystne warunki pogodowe bądź znaczne wahania cen płodów rolnych. Stabilność dochodów daje rolnikom pewność bytową i pozwala pewniej inwestować w gospodarstwa.

WPR wspiera również badania i rozwój technologii w sektorze rolnym. Dofinansowanie projektów badawczych pozwala na kreowanie nowych narzędzi i procesów, które mają na celu zwiększenie efektywności rolnictwa. Przykłady to rozwój inteligentnych systemów monitoringu, precyzyjne nawożenie czy stosowanie technik uprawy bezorkowej.

Zobacz na jakie wsparcie mogą liczyć gospodarstwa rolne w ramach WPR:

W ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 zaprojektowano szereg instrumentów wspierających dochodowość, odporność i konkurencyjność gospodarstw rolnych, szczególnie mniejszych gospodarstw. Poza płatnościami bezpośrednimi realizowane będzie wsparcie inwestycyjne oraz wsparcie w zakresie instrumentów zarządzania ryzykiem i zapobiegania ASF. Wspierana będzie lepsza organizacja łańcuchów dostaw, rozwój małego przetwórstwa, uczestnictwo w krajowych i unijnych systemach jakości produkcji żywności.

Szczegółowe informacje na temat wsparcia konkurencyjności gospodarstw rolnych znaleźć można w dokumencie przygotowanym przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi – Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027.

ZMIANY KLIMATYCZNE A ROLNICTWO

Wpływ zmian klimatycznych na rolnictwo jest nieodłącznym elementem współczesnej debaty na temat ochrony środowiska. Zmieniające się warunki atmosferyczne mają znaczny wpływ na plony, zasoby wodne i ogólną stabilność produkcji rolnej.

ROLNICTWO ZALEŻNE OD KLIMATU

Zmiany klimatyczne są poważnym zagrożeniem dla rolnictwa nie tylko w Unii Europejskiej, ale na całym świecie. Ekstremalne zjawiska atmosferyczne, takie jak susze i powodzie powodują degradację gleby i utratę bioróżnorodności. Przez to trudniej zaplanować i utrzymać stabilną produkcję.

Temperatura wpływa na procesy fotosyntezy i obfitość plonów. Ekstremalne susze generują niedobory wody, te natomiast ograniczają możliwość nawadniania pól i w rezultacie skutkują utratą przynajmniej części zbiorów. Ponadto zmiany klimatyczne sprzyjają wzrostowi występowania szkodników i chorób roślin, co jest kolejnym poważnym zagrożeniem dla rolnictwa.

Więcej o tym, jak klimat wpływa na rolnictwo [dowiesz się z materiału wideo:](#)

FABRYKA POD GOŁYM NIEBEM

Poprzez wprowadzenie zrównoważonych praktyk rolniczych – jak agroekologia, ochrona gleby i minimalizacja emisji gazów cieplarnianych – sektor ten może przyczynić się do redukcji negatywnego wpływu na klimat. Jednocześnie inwestowanie w rozwój odpornych na zmiany klimatu odmian roślin, optymalizację gospodarki wodnej i inteligentne systemy uprawne pozwoli rolnictwu zaadaptować się do nowych warunków klimatycznych.

ROLNICTWO Z UNIJNYM WSPARCIEM

Wspólna Polityka Rolna oferuje szereg instrumentów, których wdrożenie ma ograniczyć wpływ rolnictwa na klimat. Jednocześnie mają one ułatwić dostosowanie się do zjawisk, które w wyniku tych zmian już występują.

Jednym z nich jest wsparcie finansowe dla rolników realizowane poprzez działania z zakresu tzw. rolnictwa węglowego. Przykładowymi praktykami są: opracowywanie i przestrzeganie planu nawożenia, zróżnicowana struktura upraw czy uproszczone systemy uprawy. Inny przykład to retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych, mające na celu poprawę gospodarki wodnej oraz ograniczenie emisji dwutlenku węgla do atmosfery.

Wsparcie związane ze zmianami klimatu przewidziane w ramach WPR przyczyni się do realizacji celów Europejskiego Zielonego Ładu, Strategii „Od pola do stołu” i Strategii na rzecz bioróżnorodności.

Szczegółowe informacje na temat wsparcia działań na rzecz klimatu w rolnictwie znaleźć można w dokumencie przygotowanym przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi – Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027.

WSPÓLNA POLITYKA ROLNA UE – CELE I ZAKRES WSPARCIA

Wspólna Polityka Rolna Unii Europejskiej jest kluczowym elementem integracji mającym na celu promowanie stabilności, zrównoważonego rozwoju i konkurencyjności sektora rolnego w Europie.

WSPÓLNA POLITYKA ROLNA – JAKIE SĄ JEJ GŁÓWNE CELE?

Wspólna Polityka Rolna oferuje szereg instrumentów, których Wspólna Polityka Rolna (WPR) oficjalnie zainaugurowana w 1962 roku, to system wsparcia rolników i zarządzania rolnictwem w ramach wspólnoty europejskiej. Kluczowe cele WPR dotyczą zagwarantowania obywatelom UE dostępu do żywności o wysokiej jakości, bezpiecznej i przyjaznej cenowo, zapewnienia odpowiedniego standardu życia rolnikom oraz ochrony środowiska.

Ta polityka ma dynamiczny charakter i poprzez kolejne reformy dostosowuje się do nowych wyzwań, przed którymi stoi rolnictwo europejskie. To wyzwania obejmujące zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego wszystkim obywatelom UE, reagowanie na zmiany na światowych rynkach – w tym zmienność cen – utrzymanie rozwoju obszarów wiejskich w UE, bardziej zrównoważone gospodarowanie zasobami naturalnymi oraz wspomaganie działań mających na celu złagodzenie zmian klimatycznych.

ROLNICY POTRZEBUJĄ WSPARCIA

Wsparcie dla rolników w Unii Europejskiej jest kluczowe, biorąc pod uwagę to, że sektor rolno-spożywczy jest jednym z najważniejszych w gospodarce UE. Od niego zależnych jest około 40 milionów miejsc pracy. Rolnictwo zmagające się z wyjątkowymi wyzwaniami, takimi jak zmienność warunków pogodowych i klimatycznych oraz niestabilność rynku, wymaga stabilizacji dochodów, aby przeciwdziałać niepewności i ryzyku.

Więcej o WPR można dowiedzieć się z materiału wideo:

WPR NA LATA 2023–2027

Porozumienie dotyczące reformy Wspólnej Polityki Rolnej przyjęto 2 grudnia 2021 roku, a nowe przepisy obowiązują od 1 stycznia 2023 roku. Reforma to krok w kierunku sprawiedliwszej, bardziej ekologicznej i skoncentrowanej na wynikach polityki rolnej, mocno wspierającej realizację celów Europejskiego Zielonego Ładu, Strategii ‘Od pola do stołu’ oraz Strategii na rzecz bioróżnorodności 2030.

Wsparcie rolnictwa i obszarów wiejskich w Polsce odbywać się będzie w oparciu o dokument przygotowany przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi – Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027. Znanymi już rozwiązaniami, kontynuowanymi w PS WPR 2023–2027 będą: stosowanie m. in. uproszczonego systemu płatności bezpośrednich, płatności redystrybucyjnej (dodatkowej), płatności związanych z produkcją, czy też wsparcia dla młodych rolników. Utrzymana będzie także inicjatywa LEADER, która służy aktywizacji społeczeństwa i poprawie jakości życia na obszarach wiejskich.

Zmiany w PS WPR 2023–2027 odnoszą się m.in. do sposobu wdrażania wsparcia oraz jego ukierunkowania. Wzmocniono wydatki na klimat i środowisko (minimalnie 40% WPR na klimat i 30% funduszu rolnego na środowisko) oraz wprowadzono nowy rodzaj płatności bezpośrednich, jakim są ekoschematy. Płatności te ukierunkowane są na uzyskanie pozytywnego oddziaływania na środowisko, klimat i dobrostan zwierząt i będą stanowiły dodatkowe wsparcie dla rolników, którzy zdecydują się je realizować. Na ten rodzaj wsparcia przeznaczono 25 proc. budżetu płatności bezpośrednich.

Więcej informacji na temat wsparcia rolnictwa i obszarów wiejskich znaleźć można w dokumencie przygotowanym przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi – Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027.

ROZDZIAŁ WEBINARIY

2

ROZDZIAŁ WEBINARIY

PROJEKT FINANSOWANY W RAMACH IMCAP UNII EUROPEJSKIEJ

ROLNICTWO WĘGLOWE I JEGO ZNACZENIE DLA KLIMATU

DR HAB. JERZY KOZYRA

Webinar poprowadził **dr hab. Jerzy Kozyra** – agrometeorolog, geograf, absolwent Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi UMCS w Lublinie (1998). Główne obszary zainteresowań naukowych to zmiany klimatu i rolnictwo, analizy systemowe i biogospodarka. Jest ekspertem Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi ds. polityki klimatycznej w dziedzinie rolnictwa oraz Wspólnej Polityki Rolnej UE. Brał udział w przygotowaniu Strategicznego Planu Adaptacji dla sektorów wrażliwych na zmianę klimatu w Polsce.

**obejrzyj
bezpłatny
webinar**

**ROLNICTWO WĘGLOWE
JEST CORAZ CZĘŚCIEJ
PORUSZANA KWESTIA W
MEDIACH. W NASZYM
BEZPŁATNYM WEBINARZE,
KTORY POPROWADZIŁ DR
HAB. JERZY KOZYRA Z
IUNG PRZYBLIŻYLIŚMY
ZNACZENIE TEGO POJĘCIA.**

Oprócz samej definicji porozmawialiśmy o:

**KORZYŚCIACH Z SEKWESTRACJI
WĘGLA W GLEBIE,**

**WSPARCIU ROLNICTWA
WĘGLOWEGO W POLSCE.**

Nie zabrakło oczywiście sekcji pytań i odpowiedzi.

**WPLYWIE ROLNICTWA
WĘGLOWEGO NA KLIMAT,
PRAKTYKACH ROLNICTWA
WĘGLOWEGO,**

ROLNICTWO EKOLOGICZNE W PRAKTYCE

ARTUR TYMIŃSKI

**obejrzyj
bezpłatny webinar**

Ekspertem spotkania był **Artur Tymiński** – ekspert w zakresie produkcji ekologicznej, posiada doświadczenie jako doradca do spraw ekologii oraz promocji polskiej żywności przy Ministerstwie Rolnictwa, współzałożyciel Stowarzyszenie Polska Ekologia oraz Stowarzyszenia Ekolubelszczyzna, współtwórca projektu Klaster Dolina Ekologicznej Żywności, konsultant do spraw ekologii w projektach UE. Posiada praktyczną wiedzę w zakresie prowadzenia firm branży handlowo-usługowej. Od 2014 roku właściciel firmy BestBerry Polska sp. z o.o. oraz współwłaściciel firmy BioBerry Polska sp. z o.o.

**WEBINAR
NASZPIKOWANY
WIEDZĄ
ROLNICTWIE
EKOLOGICZNYM.**

Podczas webinaru poruszyliśmy takie tematy jak:

**CZYM JEST ROLNICTWO
EKOLOGICZNE?**

**JAK ZOSTAĆ ROLNIKIEM
EKOLOGICZNYM?**

**DOTACJE DO ROLNICTWA
EKOLOGICZNEGO?**

RYNEK EKOLOGICZNY W POLSCE?

**MOŻLIWOŚCI SPRZEDAŻY PRODUKTÓW
EKOLOGICZNYCH?**

Nie zabrakło też miejsca na sesję pytań i odpowiedzi.

BIOGOSPODARKA - CZY TO SIĘ OPŁACA?

MARCIN PODGÓRSKI

Ekspertem webinaru był **Marcin Podgórski**, Wiceprezes Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Łodzi i pracownik Uniwersytetu Łódzkiego. Od 25 lat specjalizuje się w kształtowaniu polityki rozwoju w Unii Europejskiej.

Ekspert w zakresie gospodarki cyrkularnej, biogospodarki i internacjonalizacji przedsiębiorstw. Menadżer międzynarodowych projektów w ramach programów Horyzont 2020 i Interreg Europa o tematyce zrównoważonego rozwoju, prelegent w trakcie kongresu Biogospodarki i uczestnik grup roboczych w Brukseli.

**obejrzyj
bezpłatny
webinar**

Tematy poruszone podczas wydarzenia:

**ROZWÓJ BIOGOSPODARKI W POLSCE I UE,
WPŁYW PRODUKCJI I POZYSKIWANIA BIOMASY,
OBIEG ZAMKNIĘTY W PRAKTYCE I JEGO IDEA,
EFEKTYWNA PRODUKCJA POLEGAJĄCA NA
ZRÓWNOWAZONYM ROZWOJU,
FINANSOWANIE ZE ŚRODKÓW UE.**

Nie zabrakło oczywiście czasu na sekcje pytań i odpowiedzi.

JAK ZOSTAĆ PSZCZELARZEM KROK PO KROKU?

RAFAŁ SZELA

Do tego tematu nie mogliśmy zaprosić nikogo innego. Naszym ekspertem był mgr inż. arch. kraj. **Rafał Szela** – pszczelarz z wieloletnim doświadczeniem w zakresie ogrodnictwa i architektury krajobrazu. Szkółkarz, producent roślin ozdobnych i miododajnych. Absolwent Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie i Akademii Rolniczej w Krakowie. Współautor programu edukacyjno-pomocowego **#TAKdlaPszczół**. Opiekun rodzin pszczelich znajdujących się w pasiekach **#BankPszczeli** na terenie Podkarpacia.

obejrzyj
bezpłatny
webinar

O czym był webinar:

TYM RAZEM, WSPÓLNIE Z NASZYM EKSPERTEM, PODPOWZIELISMY CO ZROBIĆ, ABY ZOSTAĆ PSZCZELARZEM.

PSZCZELARZ TO CZŁOWIEK ODWAŻNY I UWAZNY.

JAKĄ EDUKACJĘ PODJAĆ BY ZOSTAĆ PSZCZELARZEM.

PSZCZELARZ ROZUMIE PSZCZOŁY I ZAGADNIENIA Z NIMI ZWIĄZANE.

PSZCZELARSTWO JAKO CZĘŚĆ ROLNICTWA.

ODDZIAŁYWANIE BLISKIEGO KONTAKTU Z PRZYRODĄ NA CZŁOWIEKA.

PSZCZELARZ I JEGO PRACOWNIA.

Sesja pytań i odpowiedzi

ILE WART JEST PIERWSZY MIÓD Z WŁASNEJ PASIEKI?

ŻYWNOSĆ WYSOKIEJ JAKOŚCI. JAK KUPOWAĆ ŚWIADOMIE?

ANITA PAWLAK

Ekspertem spotkania była **Anita Pawlak** edukatorka, doradca dietetyczny, animatorka, wolontariuszka i prezesa Stowarzyszenia Elbląg Europa. Promotorka świadomego odżywiania, diety roślinnej i produktów regionalnych w przedsiębiorstwie społecznym Naturalna Żywność, jednym z niewielu sklepów certyfikowanych znakiem Kulinarne Dziedzictwa Europy Warmii, Mazur i Powiśla oraz Europejskiej Sieci Dziedzictwa Kulinarne.

obejrzyj
bezpłatny
webinar

Podczas spotkania porozmawialiśmy między innymi:

O ŚWIADOMYCH WYBORACH PODCZAS ZAKUPÓW SPOŻYWCZYCH,

JAKIE PRODUKTY SĄ DLA NAS DOBRE,

CZYM JEST ŻYWNOSĆ WYSOKIEJ JAKOŚCI,

JAKIE INFORMACJE MUSZĄ ZNALEŻĆ SIĘ NA ETYKIECIE

Znalazł się również czas na zadanie nurtujących Was pytań.

OGRÓD JAKO SZKOŁA PROSTEGO ŻYCIA

BARBARA MICHALEC

CEZARY MICHALEC

Barbara Michalec – mając dzieciństwo wypełnione tańcem w ognisku baletowym, a potem w zespole tańca ludowego i studiami anglistycznymi, nie miała okazji na kontakt z ogrodnictwem jako takim.

Za to jej odkrywanie świata pachnących ziół, kolorowych warzyw sprawiło, że stała się prawdziwą pasjonatką ogrodu jako apteki, kuchennej spiżarni i klubu fitness jednocześnie. W efekcie, w ich domu powstają mieszanki ziół, pesto, wypiekają się szpinakowe tarty, pizze z własną bazylią i rukolą. A na zimę mają komplet witamin w słoikach, kiszoncek i mrożonkach. Zasady są proste: zero chemii, zero odpadów, jadalne chwasty, a przy tym maksymalnie dużo kolorów, smaków.

Cezary Michalec – rocznik '58, wychowany blisko lasu i spędzający wakacje na wsi nadwiślańskiej, przy boku dziadka – sadownika i stolarza. Po latach postanowił wrócić do świata, który pasjonował go w dzieciństwie – świata przyrody, drzew, kwiatów, ptaków. Zajmuje się pielęgnacją zieleni. Projektuje i zakłada ogrody, leczycy zabytkowe drzewa. W tym czasie budzi się fascynacja storczykami zarówno egzotycznymi jak i dziko rosnącymi w Polsce. Stopniowo pasja kolekcjonowania storczyków przeniosła się na zioła i rzadkie warzywa. Z pomocą swojej ukochanej żony Barbary tworzy ogród pod Lublinem, w którym oboje odkrywają przyjemności płynące z pracy wśród roślin.

Tutaj realizuje się kolekcjonerska mania Cezarego. Kilkaśet odmian pomidorów, wszystkie kolory marchewek, dyni, buraczków, rzodkiewek, mangoldu. I biblioteka pełna książek o potrawach kuchni roślinnej.

Zgodnie z antyczną zasadą, że do szczęścia wystarczy nam: ogród, kuchnia i biblioteka. Cezary jest prowadzącym cykl spotkań w Centrum Kultury w Lublinie. Cykl spotkań i warsztatów poświęconych roślinom jadalnym, przyprawowym i ozdobnym, dedykowany jest „miejskim ogrodnikom” dysponującym tarasem, balkonem, a czasem tylko okiennym parapetem. Jest też autorem jarskich spotkań w Kawiarni Centralnej pt. K.O.K. five o'clock: książka–ogród–kuchnia.

obejrzyj bezpłatny webinar

Na spotkaniu porozmawialiśmy o:

**CITY FARMING, CZYLI KIEDY MIESZCZUCH ZOSTAJE
OGRODNIKIEM?**

ZASTANY EKOSYSTEM - NASZ KAWAŁEK TORTU.

**ŚWIADOMY WYBÓR DIETY ROŚLINNEJ JAKO DROGA DO
SAMOWYSTARCZALNOŚCI I ZRÓWNOWAŻONEGO
ODŻYWIANIA.**

ROK W OGRODZIE KUCHNI.

**EKONOMIA GŁUPCZE! OGRÓD-KUCHNIA JAKO GRA MIĘDZY
WARTOŚCIAMI ODŻYWCZYMI, A KOSZTAMI ŻYWNOSCI.**

**BYĆ MIĘDZY LUDŹMI - DZIELENIE SIĘ NADWYŻKAMI
WARZYW I ZIOŁ; POPULARYZACJA WIEDZY,
ZAPOMNIANYCH PRAKTYK OGRODNICZYCH, PRZEPISÓW
NA POTRAWY I PRZETWORÓW.**

Sekcja pytań i odpowiedzi.

CZY ROLNICTWO MOŻE STAĆ SIĘ SPOSOBEM NA ŻYCIE DLA MŁODYCH LUDZI?

MACIEJ KOWALSKI

Maciej Kowalski – człowiek, który od kilkunastu lat jest zawodowo związany z konopiami. Wcześniej z rolnictwem nie miał w zasadzie nic wspólnego. Z wykształcenia – urzędnik państwowy. Stanowi doskonały przykład tego, że rolnictwo może stać się nie tylko sposobem na życie, ale też drogą do realizacji swoich pasji i zainteresowań. Od 2019 roku tworzy Kombinat Konopny, który jest połączeniem innowacyjnego ośrodka badawczo-rozwojowego z klasycznym przedsiębiorstwem konopnym. Jako pierwszy przedsiębiorca w Polsce uzyskał zezwolenie na uprawę konopi włóknistych, a swoją miłość do roślin przekuł w prawdziwy biznes, zakładając w pełni zintegrowany zakład przetwórczy, do którego przylega ok. 100 hektarów pól uprawnych. Swoją przygodę z tymi roślinami zaczynał od działalności aktywistycznej w postaci wydawania gazety konopnej Spliff. W latach 2011–2014 był także rzecznikiem prasowym stowarzyszenia Wolnych Konopi.

obejrzyj bezpłatny webinar

POSŁUCHALIŚMY INSPIRUJĄCEJ HISTORII MAĆKA KOWALSKIEGO.

Podczas spotkania porozmawialiśmy o:

JAKIE WYMOGI/KRYTERIA NALEŻY SPEŁNIĆ ABY ZOSTAĆ ROLNIKIEM?

CZY TRZEBA POSIADAĆ WŁASNĄ ZIEMIĘ ABY ROZPOCZĄĆ UPRAWĘ?

UPRAWA KONOPI - FAKTY, MITY I PODSTAWY.

JAK WARUNKI PRACY W SEKTORZE ROLNICZYM ZMIENIŁY SIĘ NA PRZESTRZENI LAT?

CO MOŻE ZACHĘCIĆ MŁODYCH DO PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI W SEKTORZE ROLNICZYM?

WŁASNA PERSPEKTYWA, DOŚWIADCZENIA.

CYFRYZACJA I NOWOCZESNE TECHNOLOGIE W ROLNICTWIE

RAFAŁ WAWER

Ekspertem w temacie cyfryzacji i nowoczesnych technologii w rolnictwie był **dr hab. inż. Rafał Wawer** – profesor IUNG-PIB jest od 1999 roku pracownikiem IUNG-PIB. Był stypendystą Królestwa Belgii, pracownikiem naukowym i menadżerem projektów badawczych w Katholieke Universiteit Leuven. Jest wykładowcą akademickim w IUNG-PIB oraz na uniwersytecie Uni La Salle w Rouen, członkiem Państwowej Rady Ochrony Środowiska, Rady Puławskiego Parku Naukowo-Technologicznego oraz Rady Naukowej LW Bogdanka.

Zajmuje się naukowo gleboznawstwem i ochroną gleb, adaptacją rolnictwa do zmian klimatu, gospodarką wodną w rolnictwie. Od strony wdrożeniowej zakres Jego pracy obejmuje przede wszystkim cyfryzację praktyk rolniczych i budowanie systemów wspierania decyzji dla sektora rolno-spożywczego. Jest autorem ponad 120 prac naukowych. Aktualnie bierze udział w 6 projektach badawczo-rozwojowych.

obejrzyj bezpłatny webinar

BEZPŁATNY WEBINAR

**CYFRYZACJA
I NOWOCZESNE
TECHNOLOGIE
W ROLNICTWIE**

proceedzi: dr hab. inż. Rafał Wawer

21.04 godz. 18:00

Dofinansowane przez Unię Europejską

Porozmawialiśmy między innymi o:

ROLNICTWIE 4.0

ROLNICTWIE CYFROWYM

ROLNICTWIE PRECYZYJNYM

**PRZYKŁADACH ROZWIĄZAŃ
NAWODNIENIA**

EUROPIE CYFROWEJ

Był jak zawsze czas na pytania i odpowiedzi.

SMART WIEŚ. KONCEPCJA I PRAKTYKA

DR ANDRZEJ HAŁASIEWICZ

Naszym ekspertem był **dr Andrzej Hałasiewicz**. Socjolog wsi i ekonomista łączący teorię z praktyką. Wieloletni pracownik Zakładu Socjologii Obszarów Rustykalnych Instytutu Socjologii UMK w Toruniu. Realizator wielu projektów badawczych, między innymi, finansowanych przez Unię Europejską i Fundusz "Know How". Organizował Departament Pomocy przedakcesyjnej i Funduszy Strukturalnych Ministerstwa Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej (obecnie MRiRW).

Koordynował, między innymi, strukturalnej rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa (1999) oraz programu SAPARD. W latach 1999-2005 kierował Programem aktywizacji obszarów wiejskich, wdrażanym przez rząd RP i Bank Światowy. Zastępca dyrektora (2005-2011) Fundacji Programów Pomocy dla Rolnictwa FAPA odpowiedzialny, między innymi, za wdrażanie programu LEADER+ w Polsce. W ostatnich latach był ekspertem w projektach Unii Europejskiej w Azerbejdżanie, Ukrainie i w Uzbekistanie. W ramach RURBAN Wieś-Miasto-Region zajmuje się rozwojem obszarów wiejskich i relacjami wieś-miasto. Inne obszary aktywności to Smart Villages i system transferu wiedzy w rolnictwie i na wsi. Był członkiem grup tematycznych Europejskiej Sieci Obszarów Wiejskich ds. Smart wsi, Wizji wsi 2040 oraz Paktu dla wsi.

BEZPŁATNY WEBINAR

**SMART WIEŚ.
KONCEPCJA
I PRAKTYKA**

prowadzi: dr Andrzej Hałasiewicz

15.05 godz. 18:00

Dofinansowane przez Unię Europejską

**obejrzyj
bezpłatny
webinar**

Podczas webinaru porozmawialiśmy o:

SMART WSIACH W KRAJACH UE,

SMART RURAL 21 I SMART RURAL 27,

DOŚWIADCZENIACH I PRZYKŁADACH Z POLSKI,

RÓŻNICY MIĘDZY SMART WSIĄ A PROGRAMEM LEADER.

STARTUPY NA RZECZ NOWOCZESNEGO ROLNICTWA

DR ANNA OGAR

WEBINAR POPROWADZIŁA dr
Anna Ogar – CEO
biotechnologicznych start-upów
Insignes Labs i Microbe Plus oraz
laureatka wielu nagród w
kategorii biznesu, innowacji i
technologii.

**obejrzyj
bezpłatny webinar**

BEZPŁATNY WEBINAR

**STARTUPY
NA RZECZ NOWOCZESNEGO
ROLNICTWA**

proceeds: dr Anna Ogar

12.06 godz. 17:00

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Podczas spotkania poruszyliśmy takie tematy jak:

BIOTECHNOLOGIA W ROLNICTWIE.

ZRÓWNOWAŻONE ROLNICTWO.

INTEGROWANE PROGRAMY OCHRONY UPRAWY.

**INNOWACYJNE ŚRODKI OCHRONY ROŚLIN
I BIOSTYMULATORY.**

INNOWACJE W AGRO.

Sesja pytań i odpowiedzi.

**Projekt finansowany w ramach programu
IMCAP Unii Europejskiej**

Publikacja powstała w wyniku działań projektu "Promocja Wspólnej Polityki Rolnej UE poprzez cykl filmów, artykułów prasowych i webinarów" współfinansowanego przez Komisję Europejską w ramach programu IMCAP.

DZIĘKUJEMY ZA ZAPOZNANIE SIĘ Z NASZYM E-BOOKIEM

Czerwiec 2023

